

Dalyvavau regioninės televizijos laidoje kartu su trimis jaunais žmonėmis diskusijoje apie iššūkius ir problemas, su kuriomis susiduria jauni žmonės. Diskursui pakrypus link jaunimo nedarbo problematikos, jaunas diskusijos dalyvis, konservatorių partijos atstovas, išrėžė, kad dirbantys vyresni nei 65 metų žmonės turėtų „susiprasti“ ir

savo vietą užleisti jaunimui.

Ir iš tiesų, žmonių senėjimas, viešojoje erdvėje, dažnai yra pateikimas kaip rizika ir grėsmė visuomenei, o senyvo amžiaus žmonės pozicionuojami kaip našta „Sodros“ biudžetui arba kaip kliūtis jaunesniajai kartai įsidarbinti.

Aktyvaus senėjimo ir kartų solidarumo metais, sakyčiau, gana arogantiškai nuskambėjęs konservatorių siūlymas 65 metų žmones atleisti be priežasties verčia susimąstyti: ar greitai gaivinsime graudžią lietuvių tautosaką, kurioje vaikai senolius veža rogutėmis į mišką palikti?

Demografinė padėtis Lietuvoje iš esmės nelabai skiriasi nuo padėties Europoje: kasmet vis didesnę gyventojų dalį sudaro pagyvenę, t.y. 60 metų ir vyresni, žmonės. 2000 m. tokių asmenų Lietuvoje buvo 668,3 tūkst., arba beveik kas penktas Lietuvos gyventojas, o 2011 m. pradžioje gyveno 701,2 tūkst. pagyvenusių žmonių, tai sudarė 21,6 proc. visų gyventojų. Statistikos departamento duomenimis 2008-aisiais metais pirmą kartą mūsų šalyje pagyvenusių žmonių skaičius viršijo vaikų iki 18 metų amžiaus skaičių. Prognozuojama, kad 2050 metais jau kas trečias Lietuvos gyventojas bus vyresnis nei 60 metų.

Pagyvenę žmones yra neatsiejama mūsų visuomenės dalis, todėl neįmanoma pateisinti nuolatinio visuomenės kiršinimo, kuris yra jaučiamas valdančiųjų retorikoje. Kartų solidarumo metais valdantieji teigia, kad jaunimo darbo vietų atsiras tik tada, kai pagyvenę žmonės vienaip ar kitaip „susipras“ pasitraukti iš darbo rinkos. Mūsų, jaunų žmonių, pozicija yra tokia, kad kiekvienas norintis ir galintis dirbti mūsų šalies žmogus galėtų įgyti reikalingus gebėjimus ir

rastų, kur juos pritaikyti. Valstybė turi imtis aktyvaus vaidmens, skatinant investicijas, naujų įmonių bei gamyklų steigimą, užtikrinant palankias sąlygas smulkiam ir vidutiniam verslui, efektyviai panaudojant visus turimus valstybės ir šalies fizinių ir juridinių asmenų išteklius, Europos Sąjungos lėšas, vykdyti viešojo sektoriaus reformas ir gyvenamųjų pastatų renovaciją.

Negalima vienos socialinės grupės problemų spręsti kitos socialinės grupės sąskaita. Nukreipus politikų energiją nuo pastovaus „priešų“ ir „atpirkimo ožių“ ieškojimo, prie nuolatinių pastangų skatinti ekonomiką, – darbo vietų užteks visiems, tiek jaunajai kartai, tiek pagyvenusiems žmonėms. Aktyvus tiek verslo, tiek valstybės vaidmuo kuriant naujas darbo vietas taip pat gali išgelbėti skylėtą „Sodros“ biudžetą bei užtikrinti, kad vidutinė pensija būtų ne mažesnė nei 50 procentų vidutinio darbo užmokesčio.

Seimo pirmininkė I. Degutienė kartą yra išsakiusi nuomonę, kad nesupranta, kodėl žmonės palieka savo kraštą. Toks pareiškimas nestebina: per visą ketverių metų kadenciją valdantieji nesukūrė nei vienos efektyvios nedarbo ir socialinės atskirties mažinimo priemonės. Nors, esant nevaldomiems emigracijos mastams, buvo būtina rasti priemonių mažinti jaunimo nedarbą, bei siekti, kad kuo didesnė dalis jaunimo įgytų reikalingų žinių ir profesinių įgūdžių, remiant jų mokymą, bei skatinant jaunimo verslumą. Lietuvos socialdemokratinio jaunimo sąjunga, kuri dar 2008 metais atkreipė dėmesį į augantį jaunimo nedarbą, šiandien jau siekiantį 32 procentus, pasiūlė sukurti ir įgyvendinti Pirmojo gyvenimo starto programą jauniems žmonėms. Programa apimtų sklandų jauno žmogaus perėjimą iš švietimo sistemos (prieinamas profesinis ir aukštasis mokslas) į savarankišką darbinę karjerą (lengvatinės paskolos, pagalba darbinės karjeros pradžiai, pirmojo būsto įsigijimo programos), bei prieinamą municipalinį būstą.

Kartų solidarumą būtina įsivaizduoti kaip galimybę vyresnių žmonių sukauptus vertingus įgūdžius ir patirtį perduoti jaunesniajai kartai. Darbo rinkoje turime sudaryti galimybes tiek vyresniems, tiek jaunesniems žmonėms dirbti, gauti orų atlygį bei jaustis saugiams ir ramiems dėl savo ir savo vaikų ateities.

Ramūnas Burokas